

Mednyánszky László a harctéren

138.

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ (1852-1919)

Vonuló trén

Olaj, vászon, 80,5x100,5 cm

Jelezve jobbra lent: Mednyánszky

Kezdő ár: 10 000 000 Ft / 32 787 EUR

Becsérték: 15 000 000 – 20 000 000 Ft

Estimated value: 49 180 – 65 574 EUR

Mednyánszky László a fronton, 1914

Vonuló osztrák-magyar csapatok, 1917. október.

138

Mednyánszky László: Vonuló katonák, 1915-1918, magántulajdon

„Egy csomó papiros, egy marok ceruza, pasztell-kréta, néhány vízfesték és ecset, az ő elmaradhatatlan esernyője, egy ütött-kopott lóden-köpnögy, kipróbált, viharedzett szalmakalapja, s hogy teljes legyen a hadi felszerelés, egy rozsdás revolver is lógott az oldalán - és elment a csatába. Ott sült ki azután, hogy micsoda fiatal ember az öreg Mednyánszky.”¹

Az első világháború kitörésekor Mednyánszky László önként jelentkezett katonai szolgálatra, ám idős kora miatt Tisza István ajánlására volt szüksége ahhoz, hogy haditudósítóként a harctérre juthasson. „Tiszánál való közbenjárásod lehetővé tette, hogy az a régi álmom, hogy háborút lássak, végre teljesedjék.”² – írta lelkendezve sógorának, Czóbel Istvánnak. Az „öreg kutya” – ahogy olykor magát nevezte – a Budapesti Hírlap munkatársaként jutott el először a galíciái frontra, majd dél-Tirolba és Szerbiába.

Mednyánszky mellett más művészek, Vaszary János, Rippl-Rónai József, Frank Frigyes is haditudósítóként szolgált a háborúban. „Társait elbűvölte igénytelen jószágával, ön-feláldozásra kész udvariasságával a hadi sajtószálláson (...), senki a fáradalmakat, a gyaloglást, a kényelmetlenségeket, a nélkülözést jobban nem bírja, mint ő. Gyalog, kocsin, autón száguldozik egyik csatateréről a másikra s már repülőgépen is rajzolt.”

A harctéren fáradhatatlanul dolgozott, akár néhány perc leforgása alatt papírra vetette vázlatait, melyekből később, műtermében készítette el a végleges kompozíciót. „Egy-két vonással lekapja a csatateret, egész ezredek élnek s mozognak papirosán.”

Az 1914-18 között készített háborús festmények, rajzok és vázlatok Mednyánszky életművének utolsó korszakát alkotják, mely egyben Mednyánszky festészetének a

szintézise is. A harcterek megrázó tapasztalatai, az elgyötört katonák látványa, a háború borzalma, érthetlensége és embertelensége lett képeinek új témája. A korábbi évek hegyei, zúgó, hömpölygő folyói, végeláthatatlan vizei helyett immár a hadicsapatok vándorlása és mozgása, ember és táj kettősének ábrázolása foglalkoztatta. A hegyek közt vonuló trének, menekülők, táborozó, rapportra hívott katonák csoportját számos alkalommal vászonra vetette.

A *Vonuló trén* című festményen széles, expresszív ecsetvonásokkal ragadja meg a háttér hófödte hegycsúcsait, az előtérben pedig, a horizontot lesüllyesztve, vonzózó katonák sorának sötét sziluettje látható.

„Az emberábrázolás köre és színtere mérhetetlenül kitágul: roppant hegyek között vagy széles sík térségéken hatalmas embertömegek sodródnak, kavarnak. A természet határtalan horizontjain színültig megtelnek ezzel a sáros, verejtékes és véres emberi özőnléssel. Táj és ember együttes óriási drámai színjátékká varázsolódik. A forrongó, tajtékozó emberörvény az eget csapdossa, a világ csordultig van szenvedéssel.”³

Kelen Anna

Mednyánszky László: Trén

JEGYZETEK:

1 Malonyay Dezső: magyar művészek a csataterén, Művészet, 1915.

2 Mednyánszky László levele Czóbel Istvánnak, 1914. Közölve: Enigma, 2001. VII/28. 110.

3 Kállai Ernő: Mednyánszky László. Singer és Wolfner Irodalmi Intézet, Budapest, 1943., 118. oldal

